

SABADELL FEDERAL

Setmanari porta-veu del Partit Federal

Redacció i Administració: Jardí, 7 i 9

Els originals no's tornen.

Dels articles ne son responsables els seus respectius autors.

SUBSCRIPCIÓ MENSUAL 50 CÉNTS.
NOMBRE SOLT 10 »

LES LLUITES DE LA DEMOCRACIA

Significació de les eleccions properes

Les eleccions que s'apropen no són pas unes eleccions normals. Son les primeres eleccions legislatives que se celebren a Espanya després de declarada la guerra europea en la que s'hi ventilen problemes de capdal importància, que remouen les ànimes i agiten els esperits. I aquestes eleccions ens poden dir ben palesament si Espanya ha de quedar arrassegada a la vella política d'atrassaments o si la grandesa del moment present ha commogut la seva consciència i la seva sensibilitat.

Els homes que vaigin al Parlament tindrán una grossa responsabilitat. Els partits polítics poden cobrir-se de glòria o d'ignominia. Es decideix el pervindre d'Espanya com a nació.

En Salas Anton, el candidat que hem escollit els republicans d'aquest districte en aquestes hores d'espectacions solemnis, respon a la responsabilitat del moment actual. Home de bona cultura, coneixedor profund dels assumptes econòmics de sa criteri en la política internacional i eminent sociòleg, és el candidat ideal fet a motllo per aquest Districte purament industrial.

Hi ha dos factors en el nostre Districte, netament antagonístics l'un de l'altre. El factor industria i el factor obrer, i si no's vol que aquests dos factors aturin sa marxa progressiva, en perjudici dels interessos del Districte, s'han de portar en el Parlament, —que's allà on se regula la marxa de la producció nacional— homes coneixedors a fons d'aquests dos factors, amb cor gran i amb intel·ligència clara per a encausar-les en el camí del Progrés.

Hi ha, altrettambé, un altre punt de vista en aquestes eleccions que s'apropen. Un cop firmada la pau existiran dos grans nuclis de forces econòmiques, que giraran l'un al voltant de França i d'Anglaterra, i l'altre al voltant d'Alemanya. Aquest punt de vista econòmic té una grossa importància. Tots sabeu que's parla ja de sentar les bases d'una unió aduanera de totes les potències de l'*«Entente»*. Acabada la guerra l'indústria alemanya tindrà dificultats per a des-

enrotllar-se en els països que avui lluiten contra Alemanya. El mateix odi del país serà un factor que l'hi farà difícil, durant molts anys, el desenrotllo de la seva indústria. Alemanya buscarà, doncs, compensacions en els països neutrals, en Espanya i en Amèrica. I aleshores ens exposarem, primer, a ésser invadits econòmicament, a ésser de fet tributaris d'Alemanya, i més tard; a que dit domini econòmic vulgui Alemanya convertir-lo en domini polític.

Ja veieu, per lo tant, que hi ha molt que pervenir. Per això els republicans d'aquest Districte fugint de tota mira partidista i militant, no per l'afany de guanyar una acta ni per a triomfar en unes eleccions, sino pels interessos del Districte, hem proclamat can-

didat al senyor Salas Anton, home de superior voluntat i de gran capacitat per a representar al Parlament els nostres interessos.

Tinguem també en compte que els països febles i atrassats no poden, per més esforços que fagin, posar-se al nivell de les demés en èpoques de normalitat. Perque encare que s'esforcin molt, els demés també avancen i son impuls es major perque tenen major suma d'elements de civilització. Els països febles, per a posar-se al nivell dels demés, han d'aprofitar aquestes commocions. Els pobles en guerra sofreixen actualment una paràlisi, i Espanya se'n deuria aprofitar per a després quedar al nivell d'aquells.

Cridem a la ciutat de Sabadell per a que es posi a la vanguarda del ressorgir patriòtic i senyali l'hora del deurer.

Ara ja no parlem nosaltres. Es la opinió qui deu respondre.

El moment polític actual i les eleccions legislatives

En la política dels pobles hi han èpoques constructives i èpoques directives o de defensa. I aquestes fases polítiques deuen saber-se aprofitar i devem tenir un marcat egoisme, per a fer que s'aprofitin, doncs l'oportunitat les més grans trasmudances i és l'oportunitat moltes vegades la que fa viables les idees i les reformes de més volada.

L'actual moment polític—tractant exclusivament de política espanyola—és sencillament trascendental. Heu's-aquí un poble que podrà aprofitar-se a l'escalf d'aquest cercle de fogueres que l'enrotllen; heu's-aquí un poble acovardat—potser més que acovardat, afeblit,—al qual les tristes circumstancies d'ara li brinden un terreny ample per a reivindicar-se i per a ressorgir esplendorós devant del món en desolació; heu's-aquí un poble que li manca un nou Benjamí Franklin per a remoure'l en una commoció de tots els valors i donar-li una vida totalment diferent de la que fins avui ha vingut vivint; heu's-aquí un poble que està passant un moment històric: el moment en el qual deu començar una ascendent transformació o deu soterrar-se per a sempre més.

Es aquesta l'hora en que deuen acabar per a sempre la política de conveniences, la política de negocis i aquesta *política aristocràtica*—veritable cataplasma supurador de nul·litats,—que ostenta les investidures de Govern per a vanitat personal i per a barrar cegament el pas a tota iniciativa que essent de trascendència porti un segell autonòmic o cobi en son sí aquells problemes que dintre la economia política sotscaven i extingeixen les interessades orientacions d'aquests demagogos farsaires de la comèdia nacional on juguen els principals papers la banca, el trust, les hipòques... tot lo que representa una riquesa determinada, la qual se torna força i llei i arbitrarietat i grillet opressor de tota mena d'idees i transformacions.

Des del començament de la guerra de les civilitzacions que valiosos elements que tenen la vista fixa en la «nova política» i les potències obertes a les noves orientacions venen predicant la necessitat d'aixampliar nostres mercats, de promoure noves relacions comercials, de utilitzar les vantatges de nostre sol i de procurar assaujar aquest

mal de miseria que açota la Espanya tota i que vé a ésser resultant en bona part del magne conflicte.

Catalunya per la seva part ha demostrat aquest afany d'una manera ben remarcable al demanar del Govern de Madrid la implantació de les zones neutrals, a l'exigir la revisió aranzelaria i sobretot al crear noves industries que ara elaboren potser amb ventatge els productes que fins avui venien d'altres terres.

Les masses obreres que son les qui han tocant més directament i més aviat les conseqüències d'aquesta formidable brega que fa tronollar el món, han tingut de llençar-se al carrer demanant pà o demanant treball i s'han aixecat barricades en mig dels carrers de les urbs tranquil·les; i uns empresonaments han succeït a uns altres i les terceroles de la policia o de la guarda civil han arrasat en flor no poques vides donades al treball i a la producció; les reformes econòmiques han sigut impedites per les trabes i malevolences de interessos creats, i més que concessions han fet befa de nosaltres i ens han negat lo que altres ja tenen obtingut de temps; i avui se fan promeses que demà no s'atenen; i ara se claudica impunement i abans s'infereix punyalada de cego a la llengua catalana.

I sempre i continuament, arbitrarietat demunt d'arbitrarietat, la presó, la mordaça, l'exili, la persecució fan caure la seva grapa de ferro allá on hi ha l'escalf d'una idealitat ascendent o el desig d'unes noves millores.

**

Ara més que mai tenim llàstima i compassió dels candidats que acaba d'encasillar el govern nacional d'ara.

I ara més que mai cal demostrar la nostra virilitat de poble que mira avant, fent que aquests senyors que han obtingut la gracia de la adopció governamental quedin vençuts d'una manera definitiva, car, de demostrarlos-hi el poble la seva adhesió, no seria altre cosa que fer-se complí d'aquesta malvada i xorca direcció nacional que venim soportant.

Cal demostrar una vegada més l'enorme diferència que desgraciadament separa Catalunya d'alguns altres pobles d'Espanya que semblen viure encare en els principis del passat segle, i cal oposar-nos d'una manera resoluda a que surtin de les urnes noms que no ofereixin una ferma garantia d'honoradesa o que portin demunt l'estigma de la negació a les emancipacions obreres o el fàstic de concubinatge.

Al candidat encasillat cal avergonyir-lo i cal batre'l encare que sols sia per portar l'etiqueta d'encasillat.

A l'home que porti una història duptosa o perversa cal anular-lo per perillós i per indigne.

I al que aspira a pare de la patrìa obeint exigències dels negocis i de les amistats, cal despreciar-lo per inútil i abominar-lo per immoral.

ORIFLAMA.

Les engunies d'un candidat

Fa pena veure aquests dies al candidat encasillat pel nostre districte, com apura tots els medis per guanyar les eleccions vinentes.

El veureu desesperat per tot arreu fent vots, pel carrer, a casa seva, al cafè, al teatre, sempre en mig d'una solitud espantosa, no veureu al seu costat cap personalitat que l'avalí, doncs s'està veient que les dretes, la gent del Gremi de Fabricants, tot lo que a Sabadell es considera un valor econòmic i social, l'hi fan un buit espantós. El candidat encasillat te les oficines instal·lades en el saló que un establiment públic tenia destinat al joc i als àperts de compromís; aquelles parets, testimonis d'hores de luxuria, estan condemnades a la monotonía de les consultes electorals i serán el Santa Elena on morirán les últimes ilusions d'un arrivista polític.

Candidat sense vots! polític sense ideals! venen per tu hores d'amargura! Tu qui has trepitjat els salons dels magnats partint-ne amb ells el pa i la sal, tu qui t'has vist afalagat dels que tot ho poden, creies arrivada la hora de la teva consagració, i quan tornessis al Palau dels Reis ja no seres l'*Alcalde*, seres més, seres el representant d'un districte a les Corts del regne, però per això necessites un element que't falta: el poble, i aquest no està amb tu.

Quan s'apropi als teus llavis el fel amarg de la derrota, quan dintre teu i en la dolça pau de la família passis revista a la defecció dels amics i a la força dels contraris, mira el teu passat, torna a les teves hores alegres i veurás que la *peixera* del Liceu, la penya de l'Euterpe i la torreta de vora el riu, son un sedant per el dolor d'un vensut. Si l'amor a la ciutat prevaleix en la teva ànima, quedat a casa aon seràs respectat com a ciutadà, ja que la opinió viva d'un poble no't vol com a Diputat.

Carta desclosa

Pel correu interior hem rebut aquesta carta:

«Sr. Director de SABADELL FEDERAL

Ciutat 30 de Març de 1916

Molt Sr. meu: Encara que estigui molt apartat del vostre credo polític, no obsta perque vegés amb gust la derrota d'en Silvestre Romeu.

L'objecte d'escriurer aquesta carta es per a dir-vos que vigileu, si no voleu que us la freixeixi el candidat d'en Romanones. Ell diu per tot arreu que mentres vigilareu els pobles de fora, perque no vos facin cap tupinada, us la te preparada en els col·legis electorals de Sabadell.

Si us voleu servir d'aquest avis, fareu content a

UN CONSERVADÒR.

Agraim per lo que val l'avís del nostre comunicant, si be hem de dir-li que ja tenim totes les mides preses per a destorbar els plans que hagi pogut concebir en Romeu per a fer-nos la trabeta. Es més, creiem que no s'atrevirà a fer lo que diu, si vol fer les eleccions amb tranquil·litat.

De la campanya electoral

En les oficines instal·lades en el Círcol Republicà Federal, continuen seguint visitadissimes per molts corregionalistes nostres i altres persones que senten viva simpatia per la candidatura del nostre eminent amic en Joan Salas Anton. Totes aquestes visites consisteixen en aportar detalls per a la bona marxa de la elecció, i demostren, a la vegada, l'esperit de lluita que ha despertat de nou al llençar a la opinió pública el nom del nostre candidat. No cal dir que en aquestes oficines s'hi treballa activament per fer més expléndit el seu triomf.

**

Després de les visites efectuades als pobles del districte, on el senyor Salas Anton fou acollit amb gros entusiasme, el nostre candidat ha fet les que corresponen a les entitats sabadellenques que, polítiques o econòmiques, apoién i veuen amb força gust la nostra candidatura.

En aquestes entitats fou molt ben rebut, demostrant totes l'optimisme que tenen de la victòria, així com el seu desig de treballar fermament per el seu triomf.

**

Recordem als electors sabadellencs que a les oficines del Círcol Republicà Federal i de la Fraternitat Republicana Radical, hi han exposades les llistes electorals, sobre quines deficiències poden aquests electors formular la corresponent consulta a la oficina, que és oberta de les nou matí a les onze nit.

**

Dintre pocs dies se repartirà el Manifest que don Joan Salas Antón dirigeix als seus conciutadans amb motiu de presentar-lo candidat per a les vinentes eleccions de Diputats a Corts.

No hem pas d'ésser nosaltres qui havem d'elogiar la tasca meritíssima del nostre candidat, en lo que val i representa el seu Manifest, l'opinió ja el jutjarà com se mereix.

**

S'ha repartit profusament per tots els indrets de la nostra ciutat el manifest amb quin la nostra *Comissió electoral* presenta al poble en Salas Anton com a candidat.

Es un manifest escrit amb la més completa sinceritat política i que ha causat una grossa admiració per tot aon s'ha llegit.

OFICINES ELECTORALS

Estan establertes en la Fraternitat Republicana Radical (Plaça Major) i en el Círcol Republicà Federal, a disposició de tots aquells que vulguin consultar o aclarir dubtes referents a les vinentes eleccions :: Per a millor eficacia d'aquest servei, hi ha instal·lat un telèfon.

Obertes de nou matí a onze nit.

CARTA DEN SALAS ANTON

A fí de desvaneixer els rumors que algun mal intencionat ha fet correr per a fer creure que'l nostre candidat perteneix a un partit polític oposat a la Conjunció Republicana d'aquest Districte, publiquem aquesta carta que'n época no llunyana va dirigir à algunes personalitats de la política catalana:

Mis queridos amigos: Sugestivo como es para mi requerimiento que de ustedes proceda, no puedo desoirlo. Así es que, asomándome, siquiera sea por un instante, al campo de nuestra política—de la que, como ustedes no ignoran, vivo desde larga fecha alejado,—paso a emitir el juicio que me piden, no sin antes testimoniarles mi gratitud por la excesiva lisonja con que en su carta del día 3 me tratan.

Desde luego, recomiéndase su Manifiesto por su no estilada sobriedad, lo mismo de expresión que de concepto. Como es lacónico en las palabras, es parco en las promesas. Se ha prometido hasta ahora tanto como que nadie, que en lo sucesivo intente prometer, podrá hacerlo sin confirmar el manoseado *nihil novum sub sole*. Por esto, la falta de promesas, constituye, seguramente, la mayor novedad del documento.

Yo, sin dejar de reconocer que el cuerpo social no puede vivir, ni vivirá jamás, sin política—a menos que sus células constitutivas se resignen a no influir en la dirección consciente de la colectividad, cosa que no cuadra, ciertamente, a los fueros de la dignidad humana—debo confesar, sin embargo, que hace muchos años que la política no me atrae; y no me atrae por dos razones: una, concerniente a fines, y otra, que hace relación a procedimientos. Tocante a fines, y sobre todo, a fines verdaderamente substantivos, difícil sería hallar diferencias de monta entre los distintos partidos españoles. Si se exceptúa a los que aspiran a restaurar formas pretéritas, apenas si ofrece características de relieve ninguno de los restantes. ¿Acaso son distintos los fines que conservadores y liberales se proponen respectivamente realizar, si es que realmente intentan cumplir alguno, como no sea el común de repartirse los honores, prebendas, privilegios y favores del Estado? Y ¿hay quién pueda descubrir, por ventura, diferencias de finalidad entre monárquicos y republicanos, los cuales, estos últimos, exclusivamente atentos a trasmutar la manera como haya de investirse la suprema representación nacional, dejan la estructura y entraña del cuerpo social intactas?

Conquistado el sufragio universal; establecido el Jurado; garantida la tolerancia religiosa; arraigado el ejercicio de los derechos de reunión y asociación; generalizado, bien que sea con cuentagotas, el servicio militar, ¿qué partido se ha preocupado de insertar el principio de la proporcionalidad en el sufragio? ¿de extender la institución del Jurado a lo civil? ¿de garantir en lo religioso el derecho de los disidentes, sin menoscabar el de los ortodoxos? ¿de dignificar las reuniones públicas? ¿de educir del derecho de asociación los inmensos veneros de iniciativas que contiene? ¿de tender a la substitución del ejército obligatorio por el voluntario o por un bien meditado sistema de milicias? ¿de llevar el espíritu de justicia y de humanidad al régimen tributario, eximiendo de todo impuesto a los débiles y cargando el déficit resultante sobre los fuertes?

¿de suprimir la contribución industrial, creando en su lugar el impuesto sobre la renta? ¿de gravar la riqueza, en vez de grabar el trabajo, las mercancías y los transportes? ¿de nacionalizar los medios de comunicación y los tesoros que el subsuelo de la patria encierra? ¿de democratizar la propiedad territorial? ¿de modernizar el derecho civil, manumitiendo al hombre y a la mujer y al niño de anacrónicas modalidades jurídicas que en una u otra forma los hacen esclavos? ¿de abaratizar y simplificar la administración de justicia y de reducir las prácticas burocráticas a su mínima expresión? ¿de intensificar cuanto quepa la productividad de la tierra y de la industria? ¿de poner al alcance de todos los ciudadanos la enseñanza, no limitándola a la instrucción, sino haciéndola también eficazmente educativa y cuidando de que se dé a la voluntad y al carácter, preeminencia sobre la inteligencia misma? ¿de higienizar y sanear a la colectividad y al individuo, así en lo físico como en lo moral? ¿de enderezar las actividades colectivas hacia el mejoramiento de la raza, teniendo presentes las demostraciones de la eugénica? ¿de adoptar sin vacilaciones sentimentales los medios terapéuticos que nuestra etiología social demande, etc., etc.?

En punto a procedimientos, harto sabe la conciencia pública que, hoy por hoy, todos los partidos usan los mismos, sin que los democráticos se hayan percatado de ajustar a sus ideales su conducta, si bien es verdad que, no proponiéndose fines, ¿cómo iban a excogitar los medios con que hubieran de alcanzarlos? Propusieran finalidades y no tardarían en echar de ver que, si realmente aquellas tuvieran por objeto conseguir el "summum" de perfeccionamiento y bienestar humanos, en esos "desiderata" habían de hallar la adecuada norma de su acción colectiva. Encauzarían, entonces, las corrientes populares en áleos a propósito parairlas capacitando, a fin de que, al llegar a la ansidada meta, estuvieran en condiciones de regirla y disfrutarla. Tengo para mí, por paradógico que ello parezca, que sólo a condición de aristocratizarlas pueden rectamente democratizarse las multitudes. Si se aspira a instaurar una organización social superior a esta en que vivimos, es menester dotarla de hombres superiores a los de la generación en que nos encontramos, y, consiguientemente, hay queirlas depurando del sedimento de malos instintos, que nos legara el pasado, estimulándolas al ejercicio de la razón serena y a la práctica de la venidera virtud.

La democracia ha de ir del brazo de la selección. Las funciones deben ejercerlas los más aptos; lo que implique honor debe reservarse a los mejores. Las democracias, que en el curso de la historia pecaron, a la práctica de una selección al revés debieron su fracaso.

Por no adecuar a las finalidades los procedimientos, a menudo se suplanta el espíritu transformador por el espíritu motinesco y de revuelta. Entonces, parece como que, en vez de marcharse hacia lo

porvenir, se trate de regresar a lo pasado; muchos, que de grado aceptarían las nuevas ideas, antes las temen que las ansían, y no pocos, que se imaginan servir la causa del progreso, no hacen en realidad otra cosa que obra de regresión.

El mismo espíritu de libertad no ha encarnado todavía en nuestras costumbres. El considerarla como un derecho hace que nos reputemos autorizados a hacer cuanto nos plazca, sin parar mientes en los derechos de los demás, mientras que, si nos acostumbráramos a considerarla todos como un deber,emergería incólume en cada cual como un derecho. La libertad de cada uno es la resultante de la práctica del deber de la tolerancia de parte de los demás. Sin el pequeño sacrificio que ese deber impone a todos, resultaría una quimera la libertad de cada uno. Es de índole tan generosa la libertad como que su ejercicio da la impresión de una dádiva, que mutuamente se ofrendan los adversarios. Sin la práctica de esa exquisita cortesía y caballerescas virtud de parte de los ciudadanos, la libertad podrá estar garantida por la ley, pero jamás brotará espontánea de las costumbres.

Los partidos deben ser escuelas prácticas de ciudadanos. Todos ellos tienen en este respecto una alta misión que cumplir. Inspiráranse en ideales, en vez de ir en pos de la satisfacción de concupiscencias, y realizarán, en esta esfera de la actividad, una obra eminentemente nacional, a la vez que humana. Pero, si los demás partidos tendrían el deber de formar buenos ciudadanos para hoy, los partidos democráticos, y sobre todo los que ponen su mira en lo porvenir, deberían formar buenos ciudadanos, no ya sólo para hoy, si que también para mañana, Educarlos, refinados, capacitarlos para influir rectamente en la dirección social; pertrecharlos de las prácticas y saber tecnológicos que sean menester para el trabajo en sus múltiples ramificaciones; infundirles aquel racional espíritu de disciplina, sin el cual no será posible la producción en un régimen en que los obreros hubiesen de ser sus propios patronos; en suma, prepararlos, elevarlos, ennoblecérlos, reconstruirlos: he aquí una óptima labor, que, juntamente con la de interesar a la mujer y, en general, a la familia en la obra de reconstitución social que debe realizarse, deberían los partidos democráticos imponerse.

Si tal es mi sentir, ninguna extrañeza habrá de producirles el que de la política viva el infrascrito alejado. Una parte, desgraciadamente mínima—la que las circunstancias de tiempo y de lugar permiten—de esos designios estimo que empieza a bosquejarse—y se dibujará cada día más—en las realidades del pequeño mundo en que me agito. Mas, como el empeño es grande, requiérese el concurso de innumerables esfuerzos, y, toda vez que algo de lo que yo indico lo señalan ustedes en su Manifiesto, ¿por qué no se deciden a entrar resueltamente por esos derroteros, tanto más cuanto su juventud les abre la esperanza de no haber de resignarse a ser meros precursores como los que marchamos hacia el ocaso de la vida?

Obra profundamente nacional, a la vez que humana, realizarían ustedes, si tales rumbos tomaran, y, en el empeño, desde lo más íntimo de su ser, les acompañaría en espíritu su buen amigo y servidor, que les estrecha con efusión la mano.

En SALAS ANTON

La història dels vintivuit teixidors de franel·la de la ciutat de Rochdale que en l'any 44 del passat segle fundaren la cooperació a Anglaterra, contada per en Salas Anton, tenia un interès que correnya i encisava. Era una narració senzilla quina acció es desenrotllava entre persones de existència humil i bondadosa, que cercaven en la perseverança del seu propi esforç una vida més plena i més feconda. A mida que la narració avançava, creixia l'interès d'aquella epopeia humil, quins episodis no estaven pas exents de grandesa i quina finalitat era el millorament i la significació dels vexats i dels oprimits. I els quadres anaven succeint-se evocats per per la paraula expressiva i sincera del conferenciant. Primer, l'estat d'angoixa i aclaixament dels teixidors de Rochdale després d'haver perdut una llarga vaga; després, la idea iluminosa de la cooperació distribuint els beneficis a prorrata del consum de cada soci, llençada per en Carles Howarth entre els seus camarades. La reunió del primer capital, laertura de la primera tenda, les burles que sofríen els fundadors dels seus propis companys, les inquietuts, els dubtes, les lluites de tota mena sostingudes coratjament, i la victòria final coronant la obra tant modestament començada. I acabada la història, surava en l'ambient un deix de consolador optimisme, una força desvetlladora de voluntats dormides i una visió de un pereviudre més bell i falaguer.

I allavors jo pensava en la vida admirable dels homes que han fet del bé dels seus semblants un apostolat constant i entusiasta.

Atresorar per mig d'un continuat estudi tot allò que pot enlairar, ennoblit i dignificar als homes i després prodir a mans plenes tota aquesta riquesa espiritual entre aquells que la societat els hi ha negat el pa de l'ànima, senyalar an els desheretats de la fortuna el camí per a assolir la mitjatsant el seu propi esforç, ajudant-se a si mateixos, sense esperar a que aquesta vingui com manna caigut del cel, és, en veritat, acció ben lloable i digna de la més alta estima.

I entre els homes d'aquesta faiso jo hi posava en un lloc preeminent an en Salas Anton. Els que han seguit durant un nombre de anys, ja bastant llars, la seva obra abnegada

i justiciera, els que coneixen la seva tasca immensa realitzada desinteressadament, sensse la més petita sombra d'utilitarisme, sense altre profit que el pregón agraiament d'aquells que en rebien els beneficis i poca cosa més que això podien donar-li, bé saben prou si és d'aquests en Salas Anton.

Per als esperits superficials quina mirada no passa mai de la part purament externa de les coses, potser veurán en la obra den Salas Anton i principalment en el seu apostolat de la idea cooperativa, un concepte massa material de la vida, una manca absoluta de idealitat en els seus propòsits que sembla que han de quedar limitats a un millorament material de la vida de les classes productores. ¡Que lluny estaré de la veritat els que així pensessin! En Salas és un idealista, tot lo idealista que pot ésser un economista; ell té la virtut de embellir i de idealitzar les coses més vulgars i materials. En Salas té ànima d'artista de sensibilitat exquisida. Quan parla de les seves corrieres per Europa elogia amb entusiasme les institucions de caràcter social quina força i organització estan molt lluny les nostres d'assolir, i parla també de les maravelles d'art que guarden les grans ciutats europees.

Parla amb entusiasme de la Casa del Poble de Bruselas, i vos conta també la fonda emoció per ell sentides devant les maravelles pictòriques de Rubens, el fastuós colorista, i Rembrandt, el mestre insuperable. D'Anglaterra n'ha estudiat a fons el desenrotllament prodigiós del cooperativisme, la seva potència econòmica, el seu valor social i moral, la seva influència benfectora en molts ordres de la vida de la Gran Bretanya, però no s'ha descuidat de visitar devotament el Museu Britànic ont s'hi guarden els relleus de la processó de les Panatencas que un dia Fidias sicellà per a decorar el Partenó.

I així és en Salas. Esperit cultivat i selecte que en lloc de tancar-se com tants d'altres en la torre d'ivori, esclaus de la vanitat, de l'egoisme i allunyats de tot contacte amb el poble, va cap an ell per a guiar-lo, per a enlairar-lo, sense confondre mai la democracia amb el plebescisme, i exercint una acció veritablement educadora i emancipadora.

J. XERCAVINS.

Republicans federals, radicals i autonomistes: propagueu la candidatura del que representa la concreció de vostres ideals;

Cooperativistes, socialistes i mutualistes: propagueu la candidatura de l'apostol de vostres aspiracions;

Obrers i dependents, patrons: propagueu la candidatura del que en les lluites del treball s'inspirarà en la Justícia.

Productors, comerciants, homes de totes les professions: propagueu la candidatura del llegista, del sociòleg, de l'estadista, del patrici entès i documentat sobre, exportació, aranzels i demés qüestions econòmiques;

Ciutadans de totes idees: propagueu la candidatura de l'home tolerant, afirmació de virtuts cíviques, que consagrará tots els seus esforços i les llums de la seva intel·ligència al bé del districte i a la lluita de tots.

Propagueu tots la candidatura de l'honorat fill d'aquest districte, plenament capacitat per a l'investidura parlamentaria

Dos telegrames importants

Ha sigut expedit el següent despatx:

«Presidente Consejo de ministros. — Madrid.—Reunida en Asamblea extraordinaria Cámara Regional Sociedades Cooperativas Cataluña Baleares ruega encarecidamente V. E. adopte energicas medidas encaminadas abaratizar y evitar encarecimiento subsistencias, proporcionar Cámara Regional sulfato cobre y azufre requeridos por Cooperativas agrícolas a precio moderado y ocuparse seriamente crisis industrial a fin de devolver normalidad a industrias hoy casi paralizadas como taponera y otras. Urge clase obrera pueda trabajar y mediante trabajo poder satisfacer en condiciones normales sus necesidades. — Presidente, SALAS ANTON.»

La Cambra ha rebut del president del Consell de ministres el següent telegrama en contestació de l'anterior:

«Presidente Consejo de ministros a Salas Anton.—Barcelona.—Es notorio que Gobierno viene ocupándose con asiduidad y extraordinario interés de todos los problemas de que habla su telegrama. Acuerdos Consejo ministros y actos recientes lo evidencian. Sulfato ha sido adquirido aún a costa de esfuerzos grandes sin esperar excitación casi conminatoria su telegrama. Gobierno persiste igual conducta.»

Pasquins electorals

Els obrers i en Silvestre Romeu

Els obrers, sigui quina vulgui la seva filiació política, no poden ni deuen votar al candidat d'en Romanones en les properes eleccions. Entre ells i en Silvestre Romeu hi ha tot un abim de procediments tan antagònics, tant oposats, que no poden traspasar-lo les més fermes voluntats obreres per a apropar-se al candidat romanonista.

Els obrers han pogut veure, no fa pas molt temps, la extranya conducta d'aquest home embotit d'anhelos representatius, en front de les arbitrarietats del Governador i de l'Arcalde amb motiu de les vagues passades. S'han realitzat en Sabadell atropells inaudits. S'ha desconeugut el dret de la vaga. S'ha barrinat la Constitució. S'han fet enormitats en els treballadors. I en Silvestre Romeu, tant aimant que diu que és del seu poble, que té a la mà a l'Arcalde, que's cotzejava diariament amb el Governador, ni va protestar d'aquelles enormitats cometudes, ni va defensar-se quan la opinió pública senyalava an ell com a inspirador d'aquelles enormitats. Només nosaltres, només els republicans varem fer sentir la nostra airada i energica protesta.

Nosaltres som enemics de les bullangues de carrer sense finalitat, que pertorben la vida ciutadana i desprestigien als ideals, però estem compenetrats de que en moments sollemnes es necessari fer momentaniament ús de la força sagrada que reintegra el dret escarnit.

El nostre entusiasme

¡Com aixeca el cor l'espectacle que ofereix el nostre districte! En aquests moments de decaiment nacional, aquí vibra com mai ha vibrat a Espanya l'esperit ciutadà. En aquests moments de desconfiança, aquí és creu amb la més pura i noble de les creences. En aquests moments de dubte, aquí s'avença amb pas segur, afirmando la virtualitat d'un principi polític i d'un home que encarna els nostres ideals. Si tot Espanya fos Sabadell,

D. Joan Salas Anton

Espanya seguirà en aquests moments un camí d'ascensió.

I es que'l partit republicà no és avui ja el partit de les promeses. Es el partit de les obres realitzades. No és el partit que predica la honradeza com a disciplina política, es el partit que procedeix honradament en els organismes oficials aon intervé. No és el partit que predica la reducció dels impostos, és el partit que'l redueix suprimint tot lo inútil i superfluu. No és el partit que diu que's fará, és el partit que ha fet i que fa. Per això les multituds es congregen a nostre costat per a alentar-nos i per a donar-nos el poder.

La prodigalitat d'en Silvestre

Se'n assegura que per a conseguir el triomf d'en Silvestre Romeu, es compte amb el factor més important d'aquesta classe de lluites, porque ell és pròdig i te algú quartet. No'ls hi envejem. Que se'ls guardi, que bon servei l'hi farán. Empró estem convençuts que'n aquesta ocasió no's deixaran seduir ni sorprendre els electors pobres del districte, ja que prefereixen tots ell's la seva dignitat a unes miserables pessetes mal adquirides, i que, per altra part, els hi servirien per a la compra del fuet qu'ls hi creuarà el rostre, passant de la condició d'honorats ciutadans a la humillant d'esclaus vils.

I tot-hom te la dignitat al seu lloc.

Mercés reials

Tots sabem que'l candidat encasillat per aquest districte és home de món i que te obertes les portes més aristocràtiques i seient a les taules de tota mena. Això va crear a les altes esferes un ambient favorable an ell, i es parlá de concedir-li una mercé i com que allà, molt amunt, coneixen les seves aficions culinaries i saben els plats que li eren apetescuts li donaren la Creu del Mèrit Agrícola.

I ara sense sapiguer perquè, pensem amb aquell personatge de «La Generala», el general Tocateca, que quan Cirilo II i Clodomiro V el fan esperar en el Petit Trianon, exclama resignat «Una broma de los Reyes».

Bromes d'en Turull

L'ex-diputat a Corts (?) de Sabadell jura i perjura que l'hi farà pagar an en Silvestre Romeu la mala partida que aquest va fer-li en les passades eleccions de diputats a Corts. Allò d'entrar a votar, i rebutjar desdenyosament una candidatura d'en Turull i pendre'n una d'en Salas Antón, l'ex-diputat no l'hi perdona. Però senyor Turull, no sigui tan irascible, que no veu que'n aquest món tots faltem, i ara el senyor Romeu necessita de vosté. Apa, doncs no l'hi vingués ara l'acudit de restar-li uns quants vots que prou falta poden fer-li.

La Lliga i el caciquisme

La Lliga Regionalista actua en aquestes eleccions de la manera més hipòcrita que's puga imaginar a favor del caciquisme lliberal-romanista que representa el *neula* Silvestre Romeu.

De tothom'és conegut el pacte del palco: cacquistes i regionalistes van junts en aquestes eleccions, encar que la entitat Lliga Regionalista acordés la seva més completa llibertat d'accio; però degueren prendre aital acord per a apojar amb més descaro la candidatura que representa no sols un atràs en les nostres costums polítics, si no que també una indignitat per l'home ridicol que pretén usurpar la representació an el candidat de la valia den Salas Anton.

Les parts directores del regionalisme local tenen ganes de lluir-se amb càrrecs públics i recorren a procediments vergonyosos que

la decencia i la honorabilitat pública repugnen.

Per un acta de diputat provincial es venen la conciencia i no miren que aquesta conducta reprobable ja es cuidará al seu degut temps de impedir-ho la democracia republicana.

A nostres corregionalaris

Supliquem a tots els nostres corregionalaris que vigilin d'aprop al federal qui respón amb el nom de Joan Cañadell (a) Manso, doncs se'n comunica que treballa veladament la candidatura den Silvestre Romeu.

Es en Cañadell home de pocs escrupols polítics i el creiem capaç de qualsevol acte impropri, si és que'n ell li sembla que ha de portar-li profit.

Para el porvenir de España

Para los que soñamos una España floreciente de vida nueva y fecundante, es para nosotros un espectáculo doloroso el que ofrece la política ruin que aquí se desarrolla y es que en este país la política solo sirve para el medro personal; la influencia en las altas esferas, el mangoneo de la cosa pública en bien propio olvidando lo que es necesario a la Nación. Inútil es que se señalen defectos, torpezas, faltas de fina observación, necesidades del país para su franco desenvolvimiento, es inútil; aquí no se vé ni se oye, aquí solo hay cabezas huecas y truhanería. España no puede levantarse de su posturación. Esa manada inaudita de cancerveras que esperan el momento para incar el diente al presupuesto, poner mano a los asuntos administrativos, viviendo a expensas del país y haciendo servir sus influencias para salir airoso de sus tropiezos, son la ronja de la Nación, la carcoma que sería necesario destruir. La política está en sus manos ya que ellos la mangonean y dirigen. Vemos con dolor la desorganización en todos los ramos gubernativos y es: que los que debieran velar por los intereses generales de la Nación o ni han pensado nunca en hacer algo de provecho o ceden a las presiones y concupicencias de los influyentes.

Aquí no tiene su asiento la lógica y por esto es inútil esperar algo de provecho de los políticos del actual régimen porque ninguno de ellos trazará el camino y pondrá en ejecución la obra necesaria para la salvación de España. Aquí no se procura que los organismos del Estado sean para el país el factor principal para atender las necesidades individuales y colectivas, aquí son solamente una carga pesada y odiosa incapaz para toda la obra social. Vemos también que la miseria se extiende, que la gente huye más bien que emigra, que la Nación se empobrece, que hay escuelas con escaso material y no hay Maestros, que son numerosos los analfabetos, que hay porciones importantes de tierra infecundadas, que la industria no se proteje ni se le abran créditos para su desenvolvimiento, que se gravan con fuertes impuestos hasta... el respirar, que se invierten millones y no se hace nada ni tenemos nada... solamente miseria, postración, cansancio moral y vergüenza de vivir así.

A nombre del orden se han prohibido reuniones, se han suspendido mitines, se han provocado las iras del pueblo, se han aprisionado ciudadanos, se han hecho servir los mausers, se ha hecho servir la fuerza para restringir los derechos que garantiza la Constitución del Estado. Ahora mismo, en época electoral, se suspendió el mitin que debía celebrarse el domingo 26 de Marzo que para estos efectos debía de tener lugar en la Sala Imperio de Barcelona a favor de la candidatura de Reivindicación Republicana Autonomista que la forman los señores Alomar, Brosa, Layret, Queraltó, y Samblancat.

Esta arbitrariedad no es excusable como lo son tantas otras. Ya no sabemos si estamos en tiempos de Romanones o de Narvaez, parece que ya no hay constitución sinó autocracia, que ya no hay derecho, que sale la fuerza de los menos y se impone a los más.

La obra nefasta de los Gobiernos se hace sentir sobre las fuerzas vitales de la Nación. Los Gobiernos de aquí no han sido ni son la fuerza propulsora que encauce la labor del país a su prosperidad, aquí se detiene el avance de las ciencias que viven de prestado de otros países, de las industrias, de las artes, el mejoramiento de la agricultura y de la enseñanza.

Los Gobiernos no han sabido detener la emigración con la reorganización del Estado ni los Ayuntamientos han sabido poner esto a la mendacidad y es que aquí donde hay tanto yermo, donde hay tanto que hacer solo se ha pensado en poner a raya a los que por el encarecimiento de las subsistencias querían librarse del hambre.

Aquí se soluciona a estacazos.

Todo es ruina económica, no se procura para ese mañana lleno de nebulosidades, se vive al presente y quizás este mañana que se descuida haga remover los cimientos de lo instituido y todo caiga en ruinas llevándose en sus escombros todo farrago de nulidades que lo sostienen.

Nuestros Gobiernos solo han procurado sostenerse sirviéndose como puntos de apoyo a falta de la voluntad del país, de los que han querido ser vividores de la política, de los zoquetes con dinero y de los que por sus relaciones y trampas en los distritos o poblaciones el Gobierno les ha prestado una fuerza porque ha creído que le eran necesarios por ser perfectamente moldeables a todo lo que él pudiera disponer.

Para esto se inventaron el encasillado y los alcaldes de real orden. Esto es un rebajamiento moral dentro de la política.

En todas partes se nota el resultado afrontoso de la serie incontable de desaciertos, vaguedades e ignorancias imperdonables, aquí cada cual de los que mandan hacen lo que les parece o lo que les inducen, no lo que conviene y es que se ignora por completo lo que el país necesita.

Todo esto es el resultado palpable de la falsedad electoral, de la ignorancia y del caciquismo.

Necesario es velar por la *integridad* del voto, aniquilar el caciquismo y a los intrusos sin ideales generosos y así podremos andando el tiempo hacer desaparecer la ignorancia para que renazca una nueva España, desaparecida la carcoma y llena del vigor que le han de imprimir los ideales de democracia.

EMILIO TARRIDA.

Sessió de l'Ajuntament

Dijous passat celebrá l'acostumada sessió de segona convocatoria el nostre Ajuntament.

S'aprová l'acta de la sessió anterior.

L'ordre del dia és aprovat, exceptuant un dictámen de Gobernació denegant permisos, fet quedar vuit dies sobre la taula pel senyor Llagostera, i un altre de la mateixa Comissió resolgent una moció del senyor Martí, referent a la disolució de la Banda Municipal, que no trovant-se ell a la sessió, el senyor Enrich demana què quedí vuit dies sobre la taula per a que se pugui discutir convenientment.

Acabat el despatx ordinari el senyor Codina en tò irònic, avisa als veïns de Sabadell no comprin carn als tenders de la Plaça Mercat, per que les seves materies constitueixen un perill per a la salut pública.

La presidència i el senyor Mir li diuen que ho fassí com a proposició.

El senyor Codina rectifica i diu que ell no més avisa als ciutadans de nostra ciutat.

El senyor Llagostera li prega que ho fassí en el sentit de una proposició, perque així la Comissió d'Hisenda pugui estudiar la manera de que aquest perill no existeixi.

El senyor Mir diu que hi poden entendrer amb aquest assumpte les Comissions d'Hisenda i de Governació.

Així se fa.

El senyor Llagostera s'ocupa després de l'esfat deplorable dels nostres carrers, que tant els empedrats com els que no'n són, se fan intransitables en dies de pluja. No sé —diu— si la Comissió respectiva s'hi ha fixat en que's deuria renovar o remontar tot lo que fos inútil. Si no té cap plan respecte això, jo proposo que s'estudii la manera de portar-lo a efecte. Altrement, el Municipi té dos empedradors per a dedicar-se en aquests treballs, però mai se'ls veu enllac.

El senyor Mir també corrobora les manifestacions fetes pel nostre amic, dient que és d'una necessitat imperiosa l'arreglar els carrers de nostra ciutat. Però com que és de gran trascendència fer aquesta millora, proposa que's nombri una Comissió extraordinària que junt amb la de Foment, estudii la manera de realitzar-lo, encare que a n'aquest fi fos necessari obrir empréstits.

El senyor Moragas també hi diu la seva, dient que no's pot fer res sense l'arreglo de l'alcantarillat.

El senyor Llagostera manifesta que sensé l'arreglo de les alcantarilles es pot procedir a l'arreglo dels carrers empedrats i dels que no'n són. Aquesta deficiència no es notava tant dos anys enrera, en aquells temps els carrers no estaven tan deixats. La Comissió de Foment, per lo que's veu, deu seguir una altra conducta en lloc del sistema d'abans.

El senyor Cusidó pren part en el debat i explica la manera de funcionar els empleats per al servei dels carrers i el desenrotllament de les millores que, respecte als mateixos, pensa fer dita Comissió.

El senyor Llagostera rectifica i ataca la manera de procedir d'aquella Comissió, doncs amb tot i ésser d'una necessitat imperiosa, lo vell no's renova, ni s'arregla, ni es millora.

El senyor Cusidó es defensa com pot i parla d'uns adoquins que han d'arribar per a arreglar carrers empedrats i acaba dient que la Comissió no té fondos.

El senyor Llagostera li pica els dits dient-li que la Comissió de Foment deu tenir el mateix presupost que anys enrera i no es notaven aquestes deficiències. Està clar que amb força fondos tothom ho faria bé.

Rectifica en Cusidó i després d'acordar-se que lo proposat per en Mir passi a la Comissió respectiva, s'aixecà la sessió seguidament.

Els atentadors a la salut pública

Pel cap de la Ronda d'arbitris del Municipi es portà a cap, la nit del dilluns passat, un excel·lent servei. Aquest consisteix en la apreensió d'una regular partida de carn de badella en estat de putrefacció, que anava destinada a la tocineria «Miá» propietat del Joan Bosch, situada a la Plaça Major.

Amb lo llegit més amunt n'hi ha prou per convencers del poc escrupol de certs industrials que no en tenen prou d'haver-se creat una desahogada posició, doncs segons es diu ho és bastant la d'aquest indigne comerciant, feta a costa dels ploms de sota les balances i dels pesos *especials* de que se serveixen, que no es paren fins en negociar amb matèries nocives per a la salut del poble.

Demanem i exigim un exemplar càstic per a aquest comerciant gens escrupulós i a la vegada que amb aquest motiu se disposi una visita a totes les grutes dels carnícers i tocinaires, i als llocs on s'acumulin matèries per a les vendes al públic.

La protesta contra l'augment del preu del gas

Dilluns començà cumplir-se l'acord pres entre els consumidors de gas d'aquesta ciutat per a protestar de l'augment del preu d'aquest fluid.

Els establiments cumpiren amb perfecta unanimitat l'acord, tancant les portes a l'hora anunciada, i continuant fent-ho tots els darrers dies de la setmana.

Nosaltres no creiem en l'eficacia dels acords adoptats i de les mides preses. Seria més enèrgic i decisiu no pagar l'augment i continuar consumint gas, i oferint als cobradores l'import del rebut amb el preu antic.

Això és lo que han fet la majoria dels consumidors i és lo que promet més bons resultats, com s'ha demostrat a Barcelona.

Davant d'aquest conflicte el nostre Ajuntament va acordar que's deixi de cobrar el 30 per 100 que sobre el 17 per 100 d'impost toca cobrar al nostre Municipi.

Això no obstant, en els rebuts que va cobrant «La Energia», del gas consumit durant el mes de Febrer, no es té en compte l'acord municipal i es cobra dit impost.

A què es deu aquesta anomalia? Per què no es compleix l'acord de l'Ajuntament? S'acordà lo proposat pel senyor Llagostera amb l'ànim de no fer-ho cumplir?

Sapiguem d'una vegada per què es deixa per cumplir lo acordat, si es deu a «La Energia» o al que dintre l'Ajuntament deu fer complir els acords que's prenguin.

Noves

Demà diumenge tindrà lloc en la sala del Circ Republicà Federal, un grandioso ball de tarde a càrrec de la aplaudida orquestra Muixins.

El nostre confrare «De la Nosta Vida» ha obert una enquesta sobre els Dipòsits Comercials, amb motiu de la probable implantació a Barcelona

d'aquests Dipòsits, i calculant la importància que pot tenir per a la nostra ciutat i les conseqüències que poden derivar-se de dita implantació, ha dirigit la següent pregunta a varis personalitats sabadellenques:

“Suposant establert al port de Barcelona un dipòsit comercial regulat per les condicions del decret del 18 de Març; quina seria la repercussió que'l funcionament normal de la tal institució reportaria a la economia local de Sabadell?”

Entre les personalitats consultades hi figuren les dels nostres amics i correligionaris Don Joan Salas Anton i el distingit amic i diputat provincial don Joan Sala Busquets.

—La comissió organitzadora dels actes a favor de les famílies de les víctimes del naufragi del «Príncep de Asturias» ha projectat variis festivals per a recaudar fons. A tal objecte s'efectuarà, demà diumenge, el primer festival en el camp de l'Atlètic, amb la cooperació de les entitats chorals i la Banda Municipal.

—Demà diumenge tindrà lloc en el «Centre de Estudis Psicològics una conferència pública de divulgació de les doctrines de l'ilustre economista anglès Henry George, a dos quarts de cinc de la tarda, a càrrec del propagandista D. Marcelí Rico, qui desenrotllarà el següent tema: «Cap a la redempció econòmica per l'impost únic».

—Per a diumenge vinent el «Grop Ciclista Sabadell» (en organització) efectuarà una atractiva excursió a Caldas de Montbuy, seguint l'itinerari següent: Matadepera, Castellar, Sentmanat i Caldes on s'esmorsarà al Renieci, retornant per Sentmanat i Sabadell.

Punt de reunió per a la sortida a les 6 i mitja del matí, enfront el «Pirineus-Bar».

Cal portar-se l'esmorsar.

—En el teatre de la Fraternitat Republicana Radical donarà, demà diumenge, una extraordinària funció la companyia de sarçuela que dirigeix en Jaume Prat, i de la que formen part les tiples Magdalena Ramis, Ampar Cebrián, Pura Polarea, Maria Martí i el baríton Domenec Gubern.

Se posaran en escena les aplaudides sarçueles «El senyor Joaquín», «Las Carceleras» i «El Santo de la Isidra», amb la cooperació de la orquestra Muixins.

Imprenta Sallent; Sant Quirze, 32 - Telèfon 520

Kiosc de Canaletes

Cervesa E. Petry,
S. EN C.

Exigeixis en els taps la marca del Representant

Gasseosa F. PANÉ

Se serveix a domicili

Rambla, 198

Latorre, 2